

BUDA-PESTA

20 Okt. st. v.

1 Nov. st. n.

Va esî duminec'a.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 41.

Anulu X.

1874.

Pretiuu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Fantasm'a.

Amicii mei, cunósceti fantasm'a ganditóre,
Ce vine si pe sinu-mi inclina capulu seu?
E juna si frumósa! Dar pentru ce ea óre
Apasa traiulu meu?

Din anii cei mai tineri ea totu me urmaresce.
Asiu vré sè fugu de dins'a, cà-ci ochiu-i langurosu
Descépta 'n alu meu sufletu unu doru ce me sdro-
besce.

Asiu vré, dar ce folosu?

Cà-ci ori si unde pasii voiu indreptá in lume,
Cá umbr'a dupa mine alérga ne 'ncetatu.
Presinti'a ei mi-place. Dar care-i alu seu nume?
Eu inca n'am aflatu.

Sè fugu, sè scapu de dins'a, nu este cu putintia.
Chiar intre voi candu m'aflu, ea vine 'ncetisoru
Si cu unu chipu angelicu, cuprinsu de suferintia
Mi-cauta cu amoru.

Atunci vederea-mi pere si totu ce me 'ncongióra
Dispare intr'o lume de vise, de himeri;
Estasulu me cuprinde si sufletulu meu sbóra
Colo in alte sferi.

Dar candu dintr'asta lume cerésca, ideala,
Cu voi siedindu la mésa, d'odata me trediescu;

Candu sufletulu revine in lumea lui reala,
In lutulu omenescu;

Oh! câtu de grea mi-pare atunci a mea viétia!
Cum aerulu m'apésa! Cum asiu voi sè sboru
Din nou spre regiunea in care se resfatia
Edemulu rapitoru!

O! tu ce-mi turburi pacea, fantasma fara nume!
Ducédu-mi cugetarea in regiuni ceresci,
Pentru eternitate de ce dintr'asta lume
Nu vii sè me rapesci?

Asiu vré sè scapu de lutulu ce sufletulu mi-apésa,
De asta inchisóre ce-lu tîne pe pamentu,
Cà-ci spiritului nostru de lume ce i pasa?
Lui, lumea e mormentu!

Amaru acelui care in corpulu de reptila,
Din voi'a pré inalta a unui mare dieu,
Inhide, incatena unu sufletu de acvila!
E insu-si Promoteu!

O tu, fantasma draga, ori ia-me 'n sboru cu tine,
Lasandu ací in lume plapandulu meu argilu,
Ori fugi, c'a ta iubire nu are locu in mine —
Abiá sum unu copilu!

Dar candu vei sparge vasulu ce spiritu-mi cuprinde,
Candu rapede in spatiu puté-voiu sè m'aventu,
Atunci si alu meu sufletu eternu se va aprinde
D'amorulu teu celu santu.

Gr. H. Grandea

La mediulu noptii.

— Comedia intr'unu actu, dupa Laube. —

(Urmare.)

Brusture. De siguru naratiunea dtale plina de viétia m'a infocatu asié tare.

Pupaza. Si-apoi ce dîci? n'am eu totu dreptulu? Eu, care m'am nascutu in Banatulu vestitu!

Brusture. Dta totu cu Banatulu ai de lucru.

Pupaza. Da, unele trebi familiare m'au silitu a merge pe acolo. (Si-scóte lu l'a si o glesce pe mésa.) Fumezi, dle?

Brusture. Ba, numai pentru curatienia!

Pupaza. Ce prostia! Me omóre necasulu cà m'am stricatu totu tutunulu in trasura si acuma n'am ce fumá? E bine, asié dara unde remaseramu?

Brusture. Totu in Banatulu vestitu.

Pupaza. Si cum ispravii acolo cu trebile mele familiare —

Brusture. Bine, bine, ast'a am audît'o!

Pupaza. Mfi de draci rosii! Dta n'ai sè audi nimica despre trebile mele familiare.

Brusture. Nu, nu, ferésca-me Ddiu!

Pupaza. Indata am scrisu o epistola sociei mele, in care am insciintiat'o: cà l'a atât'a si atât'a a lunei curinte me voiu rentorná. Me intielegi dle? Dau epistol'a unui cunoscutu alu meu sè o predee sociei mele, cà-ci e mai consultu a tramite ceva ocaasionalminte, decâtu a platí pentru ori ce bidigania taca postala; si nu aveam frica, cà soci'a mea si-va aruncá ochii ei frumosi a supra cunoscutulu meu — fin-lu acel'a unu dobitocu si jumetate. (Face gesticulatiuni cu penetilulu.) Dar sè vedi necasulu meu!

Brusture. Ti-credu, ti-credu, inse dà pace penetilulu meu, cà-ci e frangetoriu!

Pupaza. Peste câte-va dile audu, cà cunoscutulu meu s'a datu dracului si a facutu caletori'a pe picioére. Acuma ti-poti inchipuí, dle, necasulu meu! M'am prefacutu intr'unu adeveratu tigru si indata am plecatu catra ca-

sa; dar spre nenorocirea mea ajungu naintea cunoscutulu meu. (Frange linealulu.)

Brusture. Mfi de tresnete si fulgere! Dta mi-frangi tóte lucrurile din odaia.

Pupaza. Iertare, iertare, cà-ci capulu meu e plinu de idei desperate si tulburate! Vedi dle, visulu meu de a séra s'a realizatu.

Brusture. Vai de capulu meu! acuma vine d'abié rondulu la visuri.

Pupaza. Dar destulu cà ajungu aici cu o óra mai nainte.

Brusture. Ba, e mai multu!

Pupaza. Me grabescu catra locuinti'a mea sè potu stringe in bratie câtu mai iute pe scump'a mea socia; dar vai! gasescu pórt'a inchisa, si eu incepu a bate, inse insedar, fara nici unu resultatu, macar cà soci'a mea are datin'a a se culcá cam tardîu, ea totu-si nu mi-a deschisu pórt'a.

Brusture. Bine, bine, partea urmatória mi-este deja cunoscuta.

Pupaza. Asié!

Brusture. Da, mi-poti crede. (Se scóla de pe scaunu.) Naratiunea acést'a mi-a facutu intr'adeveru multa placere — si nu atât'a obiectulu ei, câtu predarea cea plina de viétia, clasica si usióra de intielesu. (A parte.) Dne ajuta, cà ai ispravitu odata!

Pupaza. (Si elu se scóla.) Cuvintele dtale m'au petrunsu pana la rerunchi si m'au radicat in patri'a fantasielor.

Brusture. (A parte.) Ce bine ar fi déca mi-asiu incaldî patulu, cà-ci lemnele si asié ardu! Voiu sè cereu! (Iè caldariti'a si baga carbuni aprinsi in ea.)

Pupaza. Mai am inca a-ti spune —

Brusture. Dóra n'ai de cugetu a re'ncepe naratiunea dtale? Fia mi-permisu, dle sè te intrebu, cà de câti ani esti?

Pupaza. La diu'a stlui Spiridonu voiu numerá 35 de primaveri.

Brusture. (A parte.) Poetu de pe timpulu Stlui Spiridonu! (Tare.) Crede-me, dle, cà te gandeam unu barbatu in etate mai adanca; dar insielandu-me in opiniunea mea, me miru fórte de dta, cà cum ai fostu in stare a suferi atâte neplaceri de la o socia?!

Pupaza. Ce? Dta intr'adeveru cugeti cà soci'a mea —

Brusture. Hahaha! Las'o naibei de socia infidela si nu te necasí preste mesura, cà-ci si eu am fostu odata chiar in asemenea positiune.

Pupaza. Ce vorbesci, dlu meu?

Brusture. Mane diminétia ti-voiu vorbi

mai pe largu, cà-ci acuma sum fôrte obositu si d'abié stau in picioré. (Se duce cu caldaruti'a plina de carbuni aprinsi la patu.)

Pupaza. (Se duce dupa elu.) Ceea ce poti adi face, nu lasá pe mane, — dîce pro-verbulu.

Brusture. (Pune caldaruti'a pe patu si apoi vine in faci'a publicului.) Si eu am iubitu o copila, frumósá ca madónele lui Gian Bellini, carea m'a farmecatú cu totulu si m'a indemnatu a-i cere man'a intr'o diminétia; dar ocupatiunile mele familiare me silira a caletorí pe trei dîle — si candu me rentornai a casa gasí pe soci'a mea —

Pupaza. Bolnava?

Brusture. La draci! in bratiile unui stramba-lemne, care s'a viritu in loculu meu. Nu te mirá, dle. cà-ci asiá sunt femeile! Intr'o séra ploioása, chiar cu 8 dîle mai tardíu de serbarea cununci nóstre, sosescu a casa de la sócr'a mea, si inchipuesce-ti, dle necasulu meu!

Pupaza. De siguru ai uitatu sè ceri bani de la sócra dtale!

Brusturc. Míi de draci si sócre! Nu aceea, ci batu la pórtá si nime nu mi-o deschide.

Pupaza. Nici dtale?

Brusture. Nici mie! Dar eu nu me necasí multu, ci mi-cautai de drumu, cà-ci nu-mi place a filosofá in plóia nainteá unei porti inchise.

Pupaza. (Se 'ntórce cu spatele catra Brusture.)

Brusture. Sè nu cugeti cumva, dlu meu, cà prin acést'a voiescu a face alusiunile la dta! Si cum aruncu inca o privire napoi, observu la ferést'a luminata a sociei mele dóue umbre langa olalta siedindu.

Pupaza. (Se duce la ferésta si privesce afara.) Míi de draci impeliatii!

Brusture. Ce-i, dle?

Pupaza. In camer'a sociei mele se vede lumina.

Brusture. Nu me mai catraní!

Pupaza. Si dóue umbre.

Brusture. Lucru ne mai pomenitu!

Pupaza. O! pecatele, pecatele mele!

Brusture. Totu ca la mine! (A parte.) Dó-
ra astu-felu lu-voiu lapedá de pe capulu meu!

Pupaza. (Cade in bratiaru.) Moru, me to-
pescu de necasu!

Brusture. (Se arunca pe patu si incepe a ride.) Cum l'am oparitu de bine! (Sare din patu si striga.) Focu! in patulu meu, viniti draciloru si mi-ajutati cà nu mai potu!

Pupaza. (Cu vóce debila.) Apa! apa!

Brusture. (Tórna tóta ap'a din ciuberu in patu.) Dne ajuta, cà s'a stinsu foculu, inse patulu meu e de totu udu. Vai, ce patfi!

Pupaza. Unu stropu de apa, cà-ci moru indata!

Brusture. Du-te naibei si nu morí in odai'a mea, placa altu unde! (Stinge candel'a si voiesce sè-i dee oleiulu.) Éta oleiu, de siguru ti-va trece tóta nebuni'a.

Pupaza. (Se scóla si ambla furiosu prin odaia.) Apa! arma! pumnalú! (Arunca orologiulu de pe mésa spre ferést'a de preste drumu.)

Brusture. Ce ai aruncatu afara, dle?

Pupaza. Mai scie naib'a ce am aruncatu de pe mésa!

Brusture. O! nefericirea mea! Mi-ai aruncatu afara orologiulu nou noutiu.

Pupaza. Gróznica va fi resbunarea mea, Iulio!

Brusture. (Lu-apuca de surtucu.) Orologiulu meu?!

Pupaza. Te rogu nu fi impertinentu si nu me apucá de surtucu!

Brusture. Dta ai sè taci ca pescele, cà-ci surtuculu e alu meu impreuna cu orologiulu!

Pupaza. Binevoiesce a nu-mi totu dá pres-
te nasu cu orologiulu dtale, éta in loculu lui alu meu. (Dá orologiulu seu.)

Brusture. (Privindu la orologiu.) Dle séu drace! Ai mintile tóte candu mi-dai orologiulu dtale de cépa in loculu cronometru alu meu?

Pupaza. Comedi'a ta Iulio va avé finitu tristu!

Brusture. (Arunca orologiulu lui Pupaza.) Sè nu cugeti cà me voiu indestulí cu cép'a dtale, — care umbla dupa suflatulu ventului!

Pupaza. Trebuie sè spunu fiintielorn din camer'a sociei mele tóte ce mi-zacu la alima! (Voiesce a esí pe usia.)

Brusture. In catro?

Pupaza. Inca are curagiu sè me m. in-
trebe, nefericitulu! Cugeti, dta, cà eu nu me pricepu la blastematie? Ascépta numai, am sè-ti facu óre fripte, cá sè pomenesci de mine câtu vei mai traí! (Radica bratiariulu in susu si voiesce a dá cu elu de pamentu.)

Brusture. (Apuca bratiariulu.) Pune josu bratiarulu, stramba-lemne ce esti!

Pupaza. In numele dracului te rogu sè-mi dai pace si sè nu me opacesci de la resbunarea

mea gróznica! Ambii tragu de bratiaru, Brusture de picioru, Pupaza de spate, de tragerea aspra se rumpe piciorulu si Brusture cade la pamentu.)

Brusture. Ce drace, numai ast'a m'a lip-situ inca! Afurisite-arú tóte pupazele din lumea acést'a, sè nu te mai vedu in ochii mei!...

Pupaza. (Arunca bratiarulu intr'unu coltiu. Dne ajuta, cà am scapatu odata de dta, — acuma urmèza resbunarea mea gróznica contra infideliloru. (Ese.)

SCEN'A III.

Brusture. (Siede posomoritu la pamentu.) Poftimu! viétia-i ast'a? se ajungu la betrane-tiele mele a fi batjocoritu si trantítu la pamentu fara nici o cauza. Ei, ei! asiá-i c'am patít'o? (Se scóla.) Vai! ce va mai fi de reumatismulu meu? Dar patulu meu! Unde sè me odihnescu eu acuma? Ce bine ar mai fi déca mi-asiu puté tocmí bratiarulu, cà-ci astu-felu nu mi-ar lipsí unu culciusiu! Sè facu o cercare! Inse n'am ciocanu! (Privesce prin odaia.) Dóra chei'a ast'a va fi buna! (Cu chei'a sa de la pórtá cèrca a tocmí bratiarulu.) La draci! tóte insedar. (Baga chei'a in vestmentulu seu de nópte.) Hm! unde sè me culcu acuma? Brr! ai invinsu Cesare! In alcovu se afla inca unu patu de paie, dóra la-voiu puté intrebuintiá de culciusiu. (Se duce cu lumin'a si perin'a in alcovu.) Nópte buna!

(Incepe a se luminá.)

SCEN'A IV.

Brusture si Pupaza.

Pupaza. (Se repediesce in odaia.) Mfi de dracóne si smei rosii! voiescu a esí din cas'a ast'a si n'am chei'a la mine ca sè deschidu pórt'a. Poftimu! necasu preste necasu, si tóte numai pentru o femeia! Iulio, Iulio! noroculu teu cà nu-i chei'a la mine, cà-ci ti-frangeam grumadiulu. Dar unde a ratecitu chei'a de pe méssa? (Cauta chei'a.) Nu cum-va a cadíutu josu? (Trantesce cu adinsulu més'a la pamentu.)

(Va urmá.)

Lazaru P. Petrinu.

T Ó m n ' a .

Atmosfer'a se recesce
Totu putînu câte putînu ;
Ceriulu inca e seninu,
Dar pamentu 'ngalbinesce !

Jalea dórme pe pamentu
Si fiori prin sinu ti-trece ;
Din munti bate ventulu rece...
Frundi'a falfaindu in ventu,

Cade, 'n aeru se rotesce,
Ér se 'naltia, cade ér :
Sufletulu suspina-amaru,
Ochiulu tristu o urmaresce !

Dar ce sunt susu acei nori
Ce in spatiu peregrina
Si in sborulu loru suspina ?
— Se ducu mandrele cucori !

Se ducu berzele, se ducu
Agerile rondurele ;
Ce se caute aci ele
Candu copacii se usucu ?

Pintilie, caletoriulu,
Sosindu striga : Bunu ajunsu !
Éra vér'a dreptu respunsu
In trecutu si-a luatú sborulu.

S'ascundu sierpii in pamentu
Ér furnicele-si stringu hrana ;
Grierulu, uitandu de iérna,
Nu se satura de cantu !

Trista-i viéti'a fara sóro!
Tómn'a vesteda a sositu...
Iérna-mi calca, simtiu, pe gatu
Cu siosionii in picióre.

Ei! dar sufletulu nu 'nghiatia ;
Ceriulu inca e seninu
Si-apoi coloa 'ntr'alu meu sinu
Ardu doi ochi ce-mi dau viétia !

T. Sierbanescu.

Arderea cadavreloru.

(Fine.)

Acésta teoria a lui Mohr se vede a se redicá mai vertosu in centra nimicirei amoniacului, decátu in contra arderei cadavreloru, cà-ci amoniaculu se nimicesce numai la arderea fortiata fara miro su, deci o ardere pe rugu

liberu séu cu mirosu nu nimicesce amoniaculu. Inse o ardere libera cu mirosu lovesce in teori'a adeptiloru arderei cadavreloru, cari tocmai pentru realisarca ori-carui mirosu, aru dorí sè introduca cestiunat'a ardere.

Aderintii arderei cadavreloru, cu nimicu n'au comprobatu cumca cadavrele ingropate crestinesce si in afundîme receruta de 6—7 urme, aru fi inveninatu pamentulu séu aru fi evaporatu mirosuri si miasme infectande de aeru si productórie de morburi lipitióse. Choler'a, bubele, cozecile, difteritis, tifusulu s. a. sunt lipitióse, dar trecu de la vfi la vfi, séu la patulu zacerei, séu si la reconvalescentia.

Contra acestori infectari nu-i mantuire. Iudi'a, patri'a arderei cadavreloru, e si patri'a cholerei. Mormentarii cari locuiescu in cemetarii, preotii cari cu fia-care mortu si cemetieriu vinu desu in atingere, ajungu de comunu betranetie adanci. Din contra s'a constatat si anulu trecut cumca ómenii din acele parti a orasieloru unde sunt mai multe fabrice de spiritus, din caus'a miasmiloru grei, ce se nascu din laturile acelor'a, au fostu mai tare rapiti de colera.

Esemplu are Timisiór'a in ulitia ungu-réscá din Fabriculu Timisiórei, unde se aila dóue fabrice de spiritus, si de unde cea mai mare parte a ómeniloru murira anu in colera. Asta-dí si in numit'a ulitia e aerulu mai curatu, pentru cà numitele fabrice a facutu trosca, anu inse numai tienendu-te de nasu poteai trece pe langa ele.

Aceste institute, cari inveninéza omenimea si fisicesce si moralicesce, nu se ataca de catra sciinti'a materialistica, cà-ci producu venite enorme si statului si particulariloru. Sè se prepareze omenimea deci, cà-ci are sè se trezésca cu fabrice de actii pentru arderea cadavreloru, de óre-ce speculantii nu intru atât'a cà si temu viéti'a de cemetarii, încátu cà din cadavre se potu scóte venite mari, prin cenusia, ósele, perulu etc. de omu, voru introduce arderea cadavreloru, si pote cà mai tardîu se va vedé mai folosítoria ferberia cadavreloru, prin care ósele se potu conservá, si care dau celu mai bunu sastigu.

Ce se atinge de latirea miasmiloru prin cemetarii de acum, Mohr intrarmatu cu sciinti'a naturei pasiesce in contra. Elu asiá argumentéza: „Nime n'a simtîtu ce-va mirosu de mortu ingropatu cum se cuvine. Ingroparea in sinulu pamentului precum e cea mai naturala, asiá e si celu mai buuu mijlocu a re-tiené tóta evaporatiunea. Crust'a pamentului

cea acoperita cu plante si tiesuta cu radecine, este portatóri'a esacta a procesului de oxidatiune nealteratu, *pamentulu in întielesu strinsu luat, e ardiatoriulu celu mai perfectu, in carele tóte materiile organice se decompunu in acidu carbonicu si amoniacu, si aceste se impartasiescu nemijlocitu vegetaleloru.*“

De acea se recomanda tare a lasá cemetariele cu tielina si a semená flori si plante, arbori de totu feliiulu.

Pe campulu de lupta la Metiu, unde in timpu de véra mfi de mortí fusera ingropati de odata, nici urma de miasme nu s'a simtîtu, si desinfectiunea mai tardîu intrepriasa s'a adevéritu de superflua.

Cà-ci speciile desinfectatórie nu au fostu in stare se strabata tóta substanti'a mortiloru. „Unic'a desinfectiune adevérata, este arderea, *contopirea încéta in crusta lucrativa de humusu a pamentului*“, dîce Mohr. Efectulu e asiá de puternicu, câtu mirosulu evaporatiunei pere indata ce se absorbe prin pamentu. Prin urmare arderea cadavreloru e nenaturala, e o perderea pamentului, e scumpa si nefolosítoria.

Dar óre cum se va impacá justiti'a criminala cu reform'a acést'a? Cà sè se póta constatá mórtea adevérata trebue sè stea cadavrulu celu putînu 30—40 óre nearsu, prin urmare totu nu se potu incungiurá miasmele. De se va aruncá cadavrulu abié recitu in cuptoriu, atunci de cine se voru mai teme inveninatorii? séu mórtea paruta mai are refugiu?

Aceste le recomandâmu spre studiare naturalistiloru nostri.

Catra cari se mai contrariéza si simtîrea omenésca. — Si nu fara cuventu cà-ci de si mormentarea in pamentu inea nu e pré placuta pentru cei vfi, dar totu-si simtîrea nu se revolta asiá tare, cá la cugetulu a fi aruncati: tat'a, mam'a, frate, sora, fiu seu féta, in cuptoriu spre frigere! In Vest-Hartlepool 200 dame au inundatu sal'a reprezentantiloru magistratuali protestandu contra proiectului despre introducerea arderei cadavreloru propusu de catra reprezentantele Turnbull, carele candiendu cu proiectulu, la esîre a avutu o ovatiune nu de totu onorifica de la dóue mfi de femei cari lu-acceptau. Ací sè dîcemu, cà n'a protestatu mintea, dar a protestatu simtîrea, care inea trebue respectata, cà-ci omulu cu minte mare, si simtîre rea, e animalulu celu mai stricatosu.

Georgiu Traila.

S A L O N U.

Cronic'a Bucuresciloru.

Timpulu incepe a se recorí, ceriulu posomoritu nu mai aréta de câtu numai câte-va óre pe dí, câte-va raze blafarde ale sórelui superatu, care sémena multu cu palidele surisuri ale unei fiintie triste de a fi perdutu aceea ce a iubit pe acestu pamentu plinu de deceptiuni, si lumea vagabunda, ca paserile friguróse cari se reintorc la cuibu, revine din departatele peregrinagiuri in caminulu familiei cu inca o ilusiune perduta, séu cu inca unu regretu amaru in sufletu. Incepu distractiunile de tómana si de iérna, politic'a, literatur'a la vatr'a sobei, cu canele, singuru amicu sinceru si fidelu alu omului, culcatu la picíórele sale, si teatrulu.

Aceste tóte, se intielege, dupa culesulu víloru, de unde cea mai mare parte n'a avutu ce sè culéga, cà-ci piétra si secet'a s'a insarcinatu sè scutéscá trei parti din patru dintre proprietarii de víi de grij'a de a-si aduná produsulu muncei.

Cronicariulu si-reià pén'a, misiunea lui reincepe, si elu urméza cu o persistentia démana de o mai buna sórte a-si aduná inamici si reu voitori pentru cà are curagiulu de a biciuf ridiculile, reulu, si vitiurile in societate.

Asiá sè fia!

Despre ce óre sè vorbimu mai nainte cetitoriloru nostri? Sè le vorbimu óre de politica?

Díarele edifica in destulu opiniunea publica a supra fapteloru frumóse, maretie si natiunale ale guvernantiloru nostri. Si nóue nu ne mai remane in acésta privintia nimicu de dísu mai bine, mai corect, mai justu, de câtu cele díse de dinsele.

Si apoi sunt lucruri tredit, judecate si condamnate de opiniunea publica, si in adeveru noi nu amu mai face de câtu o cronica retrospectiva.

Vomu trece la alte subiecte.

Oper'a italiana a inceputu; câte-va cuvinte despre dins'a; nu am asistatu la primele representatiuni, dar pe ascunse, furisiandu-ne, am asistatu la repetitiunile generale; éta apretierea nóstra.

Este mai multu ansamblu bunu in anulu acest'a de câtu in anulu trecut. De si vócea dlui Patierno este o vóce de gâtleju si de capu,

inse este mai placutu si mai artistu de câtu acelu din anulu trecut care erá unu tenoru imposibilu.

Dlu Patierno are o metoda buna de a cantá si va castigá multu in vítoriu de óre ce tenorii devinu asiá de rari, si care de ocamdata este satisfacatoru. Dn'a Bossi intrece multu pe dn'a Bianchi, este o adeverata artista, o cantatrice de meritu, si are unu talentu distinsu, pe câtu ea nu are vócea destulu de vasta, dar are pentru noi meritulu incontestabilu, cà nu sbiéra si nu se svercolesce in unu jocu svapaiatu care ajungea pana la contorsiuni. Dnulu Mazzoli este baritonulu bunu, placutu publicului, si atátu de aplaudatu cu dreptu cuventu din anulu trecut; contralt'a este fórte frumósica, éta totu; comprimari'a este satisfacátória pentru rolurile sale. Dra Benatti este cunoscuta publicului pentru talentulu seu, gentileti'a cu care jóca si modulu distinsu cu care vocaliza; dnii Popescu si Bratianu ne-au probatu cà si Romanii potu deveni artisti buni si adeverate merite artistice care i facu fórte placuti publicului. Basso buffo este totu acelu din anulu in cetatu. Corurile sunt imposibile, nesuferite, oribile, si orchestr'a, de si fórte buna, inse neindestulatória.

Sè vorbimu acum pucinu de teatrulu nationalu. Ér schisma si desunire. Dnii Millo, Dumitriade, Stefanu Velescu nu au voitu a intielege, cà dlu M. Pascaly, este indispensabile in o societate bine organizata si cá administratoru si cá artistu, cà lips'a lui din o compania lasa unu golu care ori câtu ar fi de eminente talentele ce s'ar aflá intre societati nu se póte implini, cà-ci este cu dlu Stefanu Velescu singurulu care are caracterulu seu bine stabilitu, geniulu seu propriu; afara de calitátile artistului cari merita sè fia apreciate, dlu Pascaly, sè ne ierte dnii Millo si Dumitriade acésta franchetia, este singurulu administratoru de teatru ce amu vediutu si este raru de a avé tactulu, dibaci'a, cunoscintiele sale pentru a conduce o trupa cá sè aiba unu sfiřitu bunu. Dlu Pascaly la rondulu seu a uitatu, cà talentulu, capacitatea, meritulu se impune ori câtu le-ar discutá invidi'a, si cà prin urmare dsa trebuiá sè se impuna asociatiunii si sè uite in interesulu generalu tóte animositátile si resimtiemintele sale, ori câtu de juste ar fi fostu. In sfiřitu, betranele vechi straluciri ale teatrului

romanescu au formatu o societate, noi le uràm u succesu si bre-care modestia in raportu cu contingentulu de merite si cunoscintie ce voru aduce in reusit'a dloru.

O asociatiune asiá compusa nu pòte fi chiamata de câtu sè esprime numai cugetàri de admiratiune mutuala, si candu fia-care din dloru este unu Molière, plus geniurile din comitetulu generalu alu teatreloru, ori ce alti autori nu le pòte aduce de câtu jena.

Cine voiesce sè petréca, sè mérga la Borselu la Tunelu. O cafenea cantanda care nu are de câtu vitiulu de a fi nemtiésca; alt-minteri cantaretie frumóse, cu voci placute, si cu talente; sgomotu, petrecere, consomatiune buna si risu multu.

Èr cá literatura nu avemu nimicu nou care sè fi atrasu atentiunea publica.

Si dlu Mihailu Pascaly va deschide unu nou teatru romanu. Dsa, care a muncitu cá sè formeze unu repertoriu in adeveru nationalu, cá sè propage gustulu literaturéi romanesce in publicu; care a vorbitu publiculu in opere originale, de Romani'a, de usiurile si datinele ei; care a renviatu adese-ori stralucirile strabune pe scen'a teatrului romanescu, si pentru care artea nu a fostu unu obiectu de trafic; dsa care este unu adeveratu artistu si se afla in avantajulu de a fi inca tineru, in tóta vigórea talentulu seu; dsa care a mai fostu isbitu, persecutatu, si a sciutu sè lupte in contra persecutiunii si sè tîna susu drapelulu artei.

Publiculu va probá, cá scie a sustîné si a incuragiá munc'a si artea ce nu se ridica prin protectiune si favori ministeriale si comitetorali, si care nu se cobóra la piese cu papusierfi si sfori magice.

Noi asceptàm u si pe artistii asociati si pe dlu Pascaly sè vedemu alegerea repertoriului, misele 'n scena, si representatiunile artistiloru, cá sè putemu judicá si pe unii si pe altii cu justitia si nepartinire.

(„Telegr.“)

Pantazi Ghica.

O scena gróznica.

Cetimu in „Oltulu“:

Unu asasinatu cumplitu a avutu locu, sunt dóue septemani aprópe, in Craiov'a.

Victim'a acestui asasinatu este unu june d'o onorabilitate recunoscuta si stimatu de toti

cei cari lu-cunoscu. Elu se numesce Paunu Radulescu. Asasinulu se numesce Vasile Ternoveanu.

Acesti doi juni aflandu-se intr'o gradina, sér'a, se luara la cërta, se dîce, pentr'o domni-sióra óre-care.

Dupa câtu ni se relata, Ternoveanu ar fi acelu care a insultatu antâiu pe celalaltu. Acest'a i ripostà 'ndata. Lucrulu pan'acînu presinta nici unu aspectu gravu.

Ternoveanu inse, dupa acésta cërta, se sculà indata de la mésa unde siedeá, esí din gradina, si luandu o birja, merse de-si cumperà unu revolveru.

In timpulu acest'a, nefericitulu Paunu Radulescu parasise si dinsulu gradin'a si se rentorcea spre casa, candu, in dreptulu unei cofetarii, fu intimpinátu de Ternoveanu, care veni la dinsulu c'unu aeru fórte amicalu si lu-invità in cofetaria spre a semná pacea intre dóue pahare cu coniacu.

Radulescu acceptà.

Intrandu inlauntru, Ternoveanu, propuse a trece in camer'a d'alaturi, ce erá destinata pentru joculu cartiloru. Ei intrara dar in acea camera, in care se mai aflau si alte persóne, si asiediendu-se la o mésa, Ternoveanu redicà paharu seu cu coniacu dicéendu:

— Beu pentru viéti'a ta, Paune!

Radulescu ciocnì paharulu si lu-duse la gura, dar abiá lu-depuse ér pe mésa si Ternoveanu scotiendu din pusunaru rapede unu revolveru, lu-descarcà a supra-i ranindu-lu intr' unu braci.

Cei ce se aflau presinti, spaimantati, fugira afara.

Radulescu inse siovaie numai. Atunci asasinulu descarcà cu iutiéla unu alu doilea focu a supra-i; inse si acest'a atinse din ferici-re totu bratiulu.

Unu alu treilea glontiu inse veni sè-lu lovésca in picioru.

Radulescu cadìu!

Asasinulu descarcà atunci alu patrulea focu, — care lovì pe nefericitulu tineru in còste.

Tóte aceste, dupa cum lesne si-pòte imaginá lectorulu, — se petrecura intr'o secunda.

Asasinulu, ce voiá sè fuga, fu arestatu indata si tramisu la cas'a preventiunii, unde se afla si asta-di.

Ranitul fu asemenea transportatu la ospiciu, unde, gratia concursului mediciloru, extractiunea glóntieloru avù locu cu succesu.

Junele se afla pana asta-di in viétia si se spera, de óre-ce din aceea séra fatala si pan' acum s'au scursu trei septemani, cà elu va fi scapatu.

B o m b ó n e.

— Dómne sante, — dîse unu bancariu din Vien'a, — toti membrii espeditiunii la polulu nordicu sunt jidovi!

— Cum asié?

— Asié, cà intre toti nu este decátu unu singuru Orel. (Orel jidovesco „crestinu“ — e unu membru alu espeditiunii.)

In cimiteriulu din X. se póte ceti si urmatóri'a inscriptiune:

„Aice zace N. N. Elu a facutu multu bine, si afara de aceea — multu reu.“

Ambasadorulu „Innaltei Pórté“ la Paris se mutá in altu evartiru.

Unu copilandru, care voiá sè duca josu o bucatá de mobila, se trudi multu la o usia, pe care n'o puteá scóte de felu.

In urma elu dîse necesítu ambasadorului, care lu-priviá:

— Dle, déca pe la dvóstre si acést'a so numesce Innalta Pórtá, in adevéru trebue sè ve compattimescu!

Copil'a dnei X. dupa ce se scóla de la mésa se adreséza la mama sa:

— Nu potu sè iau perulu papusiei, — dîse ea.

— Pentru ce voiescí sè lu-iai?

— Pentru cá s'ó culeu.

— Dar toti se cuica cu perulu...

— Copilele, da. dar damelo...

Dlu C. B. usurariu celebru (camataru impeliatiu) alu Craiovei, vine de la tíera greu bolnavu d'unu jungliu in cósta, si indata chiama unu barbieru ca sè-i aplice dóue-dieci de lipitori la partea atacata; barbierulu pune lipitorile, dara aceste cadu indata fara a trage o picatura de sange; le mai aplica inca odata, inse totu fara efectu: lipitorile nu voru sè suga sange!

Unu medicu care venise si elu chiamatu de suferindulu, vediendu acestu curiosu fenomenu, intrebà pe barbierulu: ce au lipitorile de nu sugu?

Acest'a cam confusu de intrebarea medicului, necunoscédu alta cauza fisica si trebuindu sè dea pr'unu respunsu dîse: „apoi, sciu si eu, dle doctoru, se vede cà lipitorile mele nu voru sè suga sange de la sémenulu lor.“

Mediculu remase incantatu de acést'a presintia de spiritu, ér suferindu-lu usurariu jurá inaintea medicului si a familiei sale intristate, cà pe venitoriu nu va mai luá de la niminea usura, câtu va traí — afara de barbieri.

OE E NOU?

** (O nenorocire grósnica) s'a intemplantu marti'a trecuta in Budapest'a, la cas'a dlui Alesandru Mocioni, in strad'a regéscá nr. 36. Acést'a casa cu trei etagiuri se edifica chiar acuma si zidarii terminara dílele aceste-a stresîn'a. Intre 10 si 11 óre inainte de miédia-di in diu'a numita toti lucratorii lucrau cu veselía, candu de odata o detunatura cumplita tresuì in mijloculu loru. Stresîn'a adeca se surupà, si marea cantitate de pétra propadi totu ce i stetea in cale. Doispre-diece insi murira indata, ér vr'o 20 se ranira. Doi cai ce steteau josu langa edificiu prinsu in carutia, fure turtiti, dar cocériulu scapà. Teatrulu nenorocirii atrase o multíme de ómeni. Mortii si raniti fure transportati la spítalu. Ingropatiunea se facu in mijloculu condolintiei generale.

** (Camer'a Ungarici) incepù a trei'a sa sesiune la 24 octomvre c. n.

** (Dlu Cesaru Boliacu,) petrecédu o dí in Oradea-mare, a plecatu spre Clusiu, unde a petrecutu dóue díle in societatea dlui profesoru dr. Silasi si a altora, cercetandu museele archeologice de acolo. — Apoi a mersu la Blasiu, unde a cercotatu pe vechiulu seu amicu, dlu T. Cipariu si pe altii. De aici trecu la Sibíiu, unde éra-si a petrecutu dóue díle, de unde a facutu si o excursiune la Resinari.

** (Dlu colonelu G. Mami) fu numitu primariu alu capitalei Bucuresci.

** (Dlu dr. Alesandru Popoviciu) mediculu romanu de la bàile lui Hercule a deschisu la Vien'a (Asperngasse nr. 1 in fati'a otelului „Europa“) unu salonu de consultare, si primesce ori ce insarcinare, ce atinge sfer'a medicala, precum si ingrigirea pentru internarea bolnaviloru pe la instituttele de sanetate corespundiátoria.

** (Camerariulu papalu Theodoli,) precum scrieram si noi, a ajunsu in man'a brigantiloru, si aceia numai pentru 50 de mii de lire lu-lasara liberu.

** (Unu june) amblandu pe Giula, vediu acolo o féta, de care se si inamorà numai decátu. Ea nu respinse amorulu lui. Inse parintii ei nu se invoira. Amantulu dara o rapì. Inse elu fu prinsu, si acuma petrece in inchisórea de la Kikinda.

** (Pe laculu de la Boden) érá sè se intemple o nenorocire mare in septeman'a trecuta. Valurile sbira de stanca o luntre, in care erau multi caletori; dar istetímea cármuitoriului mantui luntrea.

** (Serbatórea femeiloru grase) s'a tienutu in luna trecuta in Americ'a. Tóte si-au petrecutu bine, si in urma au si dantiatu.

** (Toemai la tinta.) O juna femeia din Posionu in luna trecuta avéá sè se cunune cu unu dirigatoriulu de acolo. Óspetii s'au si adunatu la biserica, mirele si mirés'a s'au si presintatu inaintea altariului; dar deodata mirés'a se simti reu, cununí'a se intrerupse, si a trei'a dí mirés'a — muri atátu de aprópe de tinta.

** (Membrii familiei Arnim) au renunciatu toti la posturile ce ocupau.

** (Unu soldatu bravu) petrecédu dílele trecute la Gibou, a fostu de fatia, candu s'a licitatu granele unoru ómeni pentru contributiune. Acestu soldatu a cumperatu tóte, in pretiu de 54 fl., si le-a redatu bietiloru ómeni.

* * (*Minune*) Socia principelui Sulkowsky a nascutu dilcele trecute unu pruncu — cu doi dinti.

* * (*In senatulu imperialu din Vien'a*) ministrulu de finantie a presintatu bugetulu pe anulu vfitoriu 1875. Deficitulu e 12.352,857 fl.

* * (*La Timisiór'a*) a muritu unu omu de 80 de ani, carele de 40 de ani n'a mancatu carne.

* * (*Esplodarea*) magazinului de pravu de pusca de la Regent Stroe in Londra a causatu o paguba de 304,050 fl.

* * (*Jefuire la gara.*) Diliginti'a postala, care accepta la gar'a de la Barandu (comit. Biharia) sosirea trenului, fu jefuita de 12 ostasi dimissionati, la 14 oct. Ei inse deja sunt arestati.

* * (*Duminca sér'a, 15—16 curinte.*) venindu in cartieru la otelulu „Romani'a“, in orasiulu Calafatu, dnii Petrache si Nicolae fratii Protopopesci, servitorii otelului au inceputu sè transpórte bagagiulu din trasura in camera otelului; unulu dintre acesti servitori, anume Trifu Toneciu, de 14—15 ani, luandu in mana unu revolveru si unu cogiocu cu cari suindu-se pe scara, in necunoscinti'a sa, a trasu de tragaciul si la prim'a data neluandu focu a crediutu cà nu este incarcatu, si astu-felu in dreptulu camerei de stabilirea pasageriloru a repetatu tragerea, candu revolverulu a detunatu si n'auintrulu odaiei, in care nu erá inca lumina, s'a auditu unu strigatu de durere; acestu surigatu erá produsu de femeia Ros'a Andreiu Zidaru, servitória otelului, care intrase sè aprindia lumina si sè arangeze in odaia. Ea a muritu.

* * (*Unu vasu de nebunia straniu si poeticu.*) Margaret'a Béliet, care din cea mai frag da etate facuse unu abusu deplorabilu de romane stupide, voi sè-si aléga unu gonu de mórte fórte poeticu. La 17 septemvire inainte de a se culcá, si-impluse camera cu florile cele mai mirositória, cu cari si-acoperise cersiafele si admormi pe acestu patu inbalsamatu dar periculosu, dupa ce a adresatu amantului seu necredinciosu o scrisóre in care se simtia deja apucaturele de nebunia. A dóu'a dí, la amiédi, portariulu nevedind'o esíndu, deschiso usi'a camerei sale cu o a dóu'a cheia si o gasi fara cunoscintia. Gratia ingrigiloru luminate ale doctorului, se isbuti a o aduce la viétia, dar serman'a si frumós'a féta erá cu totulu nebuna. Ea si-imaginéza, cà e mórta si transportata in regatulu floriloru, unde s'a schimbatu in grigia. Vorbesce necontentitu de regin'a sa, Ros'a, si superaciu-nile fluturiloru amoroosi o facu sè planga. „Mi aducu aminte, cà am iubitu unu fluture, murmura ea, candu povestese acésta, dar a plecatu!“ Si atunci ochii sei cei mari albastri visetori, cu pupil'a dilatata, se implu de lacrima.

Flamur'a lui Hyman.

☞ (*Dlu Tiberiu Gaelu.*) teologu absolutu de Gherla, la finea lunei trecute si-a serbatu cunun'a in Chisfaleu cu domnisiór'a Lucreti'a Dragosiu, fiic'a repausatului protopopu de Erniu.

Biserica si scola.

☞ (*Sinodu la Gherla.*) Pr. SS. parintele episcopu Mihaiu Pavelu, episcopu alu diecesei Gherla, a convocatu unu sinodu diecesanu, carele s'a si deschisu la 25 l. c. in Gherla. Sinodulu a fostu compusu din

mireni si bisericani, si a nume in urmatória proportiune: dóue din trei parti mireni, si a trei'a parte preoti. Despre decursulu sinodului n'avemu inca informatiuni. De asta-data dara n'avemu decâtu sè felicítamu pe Pr. SSA episcopulu pentru acestu actu frumosu!

☞ (*Zidarii liberi*) au pan'acuma 8000 de loge. Inotirea are unu milionu si jumetate de membrii. In Germani'a sunt 300 de loge, in Angli'a 2000, in Americ'a 4000.

☞ (*20 scóle militare*) se voru infiintiá in Ungari'a, Transilvani'a si Croati'a.

☞ (*Universitate confesiunala.*) Ungurii de pe la Dobritinu vreu sè infiintieze acolo o universitate protestanta.

☞ (*La universitatea din Clusiu*) in anulu acest'a sunt mai multi studenti decâtu in anulu trecut. In-tre ascultatorii unu profesor se afla si trei dame. Dar numerulu Romaniloru cátu e de mare?

Societati si institute.

☞ (*Societatea academica romana*) in siedinti'a sa de la 24 augustu (5 sept.) — dupa ce a decisu infiintiarea a trei statiiu metereologice, si a nume un'a in Bucuresci, a dóu'a la Iasi si a trei'a la Galati — a continuatu desbaterile a supra puntului 4 din propunerea dlui Odobescu, care se primesce modificatu astu-felu: „4. Cuvintele din dictionariu sè fia, pe cátu se va puté, basate pe autoritatea autoriloru romani vechi si moderni, precum si pe acceptiuni si locutiuni poporale.“ La puntu 5 urméza o desbateru lunga, in urma se primesce astu-felu: „5. Acceptiunile cuvintelor voru fi bine specificate si separate prin semne diacritice. Aceste semne voru ajutá insirarea cu lamurire si 'n modu metodicu a intielesuriloru diverse ale vorbei. Definitiunea vorbei, candu nu se va puté face prin sinonime, va fi data prin perifrasede cele mai scurte si mai precise si 'n termini cunoscuti, in conformitate cu art. 18 din regulamentulu pentru lucrarea dictionariului.“ Puntu 6 se primesce unanimu. (Vedi-lu in nr. 36 alu foii nóstre. Red.) La puntu 7 inse se ivesce o desbateru lunga, care duréza pana la finea siedintiei, fara a se aduce vr'unu conclusu. Dlu N. Ionescu incheia siedinti'a cu urmatória cuvinte: „Noi trebue sè remanemu pe terenulu practiculu si sè nu trecemu pe celu fantasticu. Nu vomu scrie „páis-prece“, dar nici nu vomu cere „un'a pira“, cà n'o sè capetámu péra.“

☞ (*Alumneulu romanu din Timisiór'a*) — precum scrie dlu Pavelu Rotariu in „Albin'a“ — este pe patulu mortii. Caus'a este comitetulu si cu pré onorabilulu presidiu. Capitalulu institutului, 2000 fl., inca este in periculu d'a se perde, de si nu totulu, dar o suma óre-care. Comitetulu nu lucra nimica, ma de doi ani de díle nici siedintie nu mai tiene, si de atunci nici elevi nu se mai primira in institutu. Dsa propune a se conchiamá cátu mai curendu o adunare generala, spre a se rei cepe lucrările.

☞ (*Reuninnea invetiatoriloru din dieces'a Caransebesiului*) tienù in 13 si 14 oct. st. v. la Lugosiu o adunare generala extraordinaria.

☞ (*Congrese.*) Unu diaru italianu aréta numerulu diferiteloru congrese cari s'au tinutu séu se voru tîné in Itali'a in anulu curinte. Eca list'a acestoru adunári de sciintie: Congresulu pedagogicu, in care

s'a discutat cele mai bune metode de invetiamentu si reformele ce trebuiescu facute in scoli si universitati; Congresulu mediciloru de binefacere, in care s'au datu pe facia multe plage sociale, cari ceru unu remediu energetic; Congresulu mediciloru alienisti; Congresulu lucratoriloru tipografi; Congresulu de gimnastica; Si 'n fine doue mari societati de economia politica, cu doctrine opuse, cari acum se intocmescu si ale caroru siedintie se voru tiené in doue orasie din cele mai principale din Itali'a. (Rm.)

Literatura.

* (*O carte interesanta.*) Dilele aceste va apare de sub presa la Bucuresci cartea, ce o anunciamu si in nr. trecut, intitulata: „Esplicarea unei parti din credintiele, datinele si moravurile nationale“, studie literarie de G. Dem. Teodorescu, unulu din redactorii diuariului „Romanulu.“ Dupa catu scimu, acesta publicatiune atatu de interesanta pentru noi Romanii, trateza despre credintiele, datinele si obiceiurile romane la Craciunu, la anulu nou, la 1 maiu, despre Vicleimu, stea, Brezaia, Baluri, Paparude etc. si tinde a proba puritatea originii natiunii romane si archaismulu datineloru sale.

* (*Gramatica.*) A aparutu de sub tipariu la Bucuresci si partea etimologica a „Gramaticiei romane“ de I. Manliu. Pretiulu 80 bani.

* (*„Convorbirile Literarie“*) de la 1 octomvre contieniu urmatoriele materie: Metropolitulu Andreiu Siaguna, vieti'a si faptele sale, de I. Puscariu, — Apostolu Margaritu si scolile romane de peste Dunare, de Apostolu Margaritu, — Din odele lui Anacreonu, traduse de S. G. Vargolici, — Doi feti cu stea in frunte, poveste de I. Slavici, — Florea, poesia de S. Fl. Marianu, — Doru de tiéra, poesia de N. D. X., Vocabulariulu istriano-romanu, din harthiele lui I. Maiiorescu.

* (*Dlu Georgiu Baritiu*) deschide prenumeratiune la: „Istori'a regimentului alu II romanescu granitariu“, cunoscutu asta-di cá regimentulu de linia nr. 50 sub numele marelui duce de Baden. Cartea va cuprinde patru cole si va apare peste 30 de dile. Pretiulu 40 cr.

* (*Victoru Hugo*) a publicatu la Paris o brosiura intitulata „Mes fils“ (ffii mei,) in care betranulu poetu se ocupa cu memori'a fiiloru sei repausati.

Teatru.

⌘ (*In teatrulu nationalu din Bucuresci*) jóca o societate dramatica, in fruntea careia se afla dnii: Mateiu Millo si C. Dimitriade. Prim'a representatiune se tienu la 6/18 octomvre, jocandu-se pentru prima-óra pies'a: „Boerii si Ciocoi“, comedia in 5 acte, de V. Alesandri. Amu cetitu numele actoriloru — pardonu! „artistiloru“ — insotiti sub acestu drapelu; amu aflatu inse cu durere, cá nici acuma nu s'a pututu intruni toti artistii teatrului romanu. Dlu Pascaly si altii lipsescu din acesta societate dramatica.

⌘ (*Teatru romanu la Lugosiu.*) Tinerimea romana de ambele secse din Lugosiu éra-si a datu o

frumósa dovéda de nobilulu seu zelu nationalu. In dilele de 3 si 4 octomvre ea a deschisu de nou portile Thaliei romane, represintandu in diu'a prima: „Drumul de feru“, comedia de V. Alesandri si operet'a tradusa: „Diece barbati si o femeia“, — in a dou'a se repeti „Drumul de feru“ si se mai jóca operet'a: „Violin'a magica“ de Offenbach. Tóte au reesitu fórté bine si publiculu numerosu si-au petrecutu bine. In pies'a dlui Alesandri, domnisiórele: Corneli'a Radulescu, Corneli'a Stolojanu, Octavi'a Stolojanu, Iuliana Pesteanu, si dnii Gav. Zavoianu, Cor. Bradiceanu, Georgiu Grozescu, Virg. Tomiciu, And. Pesteanu si Augustu Tuculia si-au interpretatu cu multu succesu rolurile. In operete au escelatu domnisiórele M. Arjóca, M. Tuculia, si dnii Vasiliu Jenea, I. Dobrei. Felicitámu junimea nóstra din Lugosiu pentru acesta intreprindere frumósa. Inainte, fratiloru si suroriloru, pe carier'a inceputa, cá-ci toti Romanii buni ve voru aplaudá!

⌘ (*Dlu Pascaly in — circus.*) In nr. 39 alu foi noastre anunciamu, cá dlu Pascaly éra-si va jóca cu trup'a sa in teatrulu celu mare din Bucuresci. Inse n'amu fostu bine informati. Unu anunciu din diuariile de peste Carpati ni spune, cá compani'a dlui Pascaly va incepe representatiunile sale in circulu Suhr transformatu cu totul in sala de teatru. Prim'a piesa anunciata a fostu: „Liberarea Greciei“, drama in 9 tablouri de Gondinet, — tradusa de Mihuiu Pascaly.

⌘ (*Cátu póte inflaintiá Ristori.*) Artist'a Ristori a dobanditu schimbarea pedepsei a lui Munoz, la Valparaiso. Éta câte-va amenunte in acesta privintia: Acestu Munoz érá sè fia impuscatu pentru nisce crime comise. Artist'a tragediana, in acestu momentu la Chili, s'a rugatu si a capetatu graci'a lui. „Guvernementulu“, dícu diarele englese, a binevoitu a schimbá pedeps'a cu mórté dupa cererea celebrei tragediane, care a opusu semnatur'a sa pe actulu de clementia alu presiedintelui Republicei. „Nu este pentru prim'a-óra, ne spune „Le Danube“, cá Ristori a fostu atát'a de fericita pentru a face unu asemenea serviciu. In 1857, in Madrid, la un'a din stralucitele sale representatiuni a „Medeei“, o femeia vine intre acte, cade la piciórele sale si i cere gracia fiului seu, care trebuí sè fia impuscatu a dóu'a dí. Marea artista merge indata, chiar in costumulu Medeei, in loge'a reginei Isabel'a, cere si — dobandesco graci'a condamnatului. Nici odata ea nu a fostu mai frumósa, nici odata nu a meritatu mai bine aplausele unei sali entusiastice, ca atunci!

Musica.

⊙ (*Dsiór'a Murska*) a sositu la New-York, unde va petrece sesonulu de érna.

Pictura.

□ (*Espositiunea artistiloru romani*) in viétia (pictura, sculptura si architectura) se deschise la 1 octomvre a. c. in localulu pinacotecei din palatulu academiei, in Bucuresci. Ea va fi deschisa publicului, conformu regulamentului, pana la 1 noemvre, in tóte dilele, afara de Lunea. — Intrarea e libera pentru toti.

Industria si comerciul.

|| (20 de butoie de prafu de pusca) s'a descoperitu si secestratu la Braila. Importatoriulu le declarase smochine, inse agentii vamali descoperira insietatiunea.

|| (Doue modiste frumoase) din Budapesta mai ca se luara de capu dilele trecute inaintea prevaliei loru. Caus'a certei fu, ca un'a a desemnatu figur'a unei palerfi din espositiunea alteia. Cert'a s'a terminatu cu spintecarea desemnului.

|| (Unu agentu alu guvernului spaniolu) a sositu dilele trecute la Budapesta cu insarcinarea d'a cumperá pentru guvernulu seu vr'o 3000 de cai.

|| (Cátu capeta diuariile americane pentru insertiuni.) Diuariulu „Anglo American Times“ dice, ca diuariile americane incassaze pentru insertiuni 40.000,000 franci. Diuariulu „Herald“ primesce 10 milioane, „Monitorulu oficialu“ 9 milioane, „New-York Times“ 7.300,000 franci. Eta acuma catu spesescu unii pentru insertiuni: Stewarts 2.500,000 fr., Lord si Taylor 1.145,000 fr. etc. Numai in New-York intr' unu anu se speseza pentru afisiuri pe paroti si pe vapore mai bine de 25 de milioane de franci.

|| (Congressulu societátiloru. de industriasi sasesci) s'a tenuity la 25 l. tr. in Rieza. Congressulu a luat mai multe hotariri in favorulu industriei.

|| (Espositiune permanenta industrialu) s'a infiintiatu in orasiulu Lübeck. In legatura cu acesta espositiune se afla si upu cabinetu de lectura.

|| (Compactorii germani) au tenuity primulu loru congressu in luna trecuta la Francfurt langa Maina. Doue-dieci si trei de orasie au fostu represintate. S'au votatu statutele reuniunii. Congressulu viitoriu se va tenuity la Hanovera.

|| (Stefanu Reiter,) fabricantu de cocie in Vatiu, a renouit imperatului patru cocie, ér doue au facutu din nou.

Tribunale.

|| (Procesulu contelui Arnim) curge. Judecatoriulu de instructiune a plecatu la Paris, spre a se informá despre unele impregiurari de la membrii ambasadei germane. S'a facutu visitare si la soci'a contelui, si s'au confiscatu 14 ladi sosite de la Paris. Tote fure transportate in localitatile politiei.

|| (Procesu pentru pisice.) O dama din Vien'a, murindu dilele trecute, lasa prin testamentu tota averea sa celor 12 pisice ce aveá, si insarcina o rudenia a ei a ingrigi de intretinerea pisicelor. Inse pisicele perira pe róndu tote, si rudeni'a repausatei mósceni averea. E bine, dilele trecute magistratulu Vienei recetindu testamentulu, gasi o clausula, — dupa care averea repausatei ar ajunge a saraciloru Vienei, de cumva pisicele n'aru muri prin morte naturala. Pe bas'a acesteia magistratulu a intentatu procesu, — acusandu rudeni'a repausatei, ca ea a omoritu pisicele.

|| (Talhariulu mortiloru.) Henricu Schmied, diurnistu la cimiteriulu Budapestei, a furatu 62 fl. 50 cr. din cass'a pantru locurile mormintelor. Elu fu condamnatu la inchisore de doue luni. — N'a apelatu.

|| (Unu procesu de moscenire) interesantu se va incepe de curendu la tribunalulu din Budapesta. Capitanulu Kappel a muritu, nelasandu urmatori legi-

timi. Elu inse a fostu unu omu forte avutu. Lasamentulu lui se urca la 250,000 fl. Elu a lasatu sum'a acesta unui flu nelegitimu alu seu. Afara de acesta a mai lasatu contelui M. Lónyay, care a fostu cumnatulu seu, 10,000 fl. si cuiva 5000 fl. Acesti doi din urma vreu se intenteze procesu pentru nimicirea testamentului.

|| (Unu omoru de complasantia.) Intr'unu penitenciarulu din Elveti'a avu locu in timpulu din urma o intemplanare originala. Unu individuu, anume Reufer, se aduse la 20 maiu anulu trecut in camera nr. 10 a penitenciarului din Boren, fiindu ca era acusatuu, ca ar fi furatu lemne, calcandu astu-felu prescriptiunile in privinti'a comunicatiunii strainiloru in oteluri. In curendu dupa acesta se aduse unu individuu anum Niffeler in aceea-si camera totu pentru furtisiagu. — Niffeler se saturá curendu de vietia temnitiei si se adresá catra colegulu lui de carcere si rugamintea ca acest'a se-lu omore, si Reufer, unu omu inzestratu cu pre putina inteligentia, se grabi a indeplini o dorintia care i se paru destulu de justa. Elu puse pe Niffeler intr'o positiune conveniabila cu incepú, inarmatu cu unu picioru de scaunu, a-i aplicá mai multe lovituri peste capu, si dupa ce crediu, ca ar fi regulatu de ajunsu pe satululu de vietia, lu-culca pe patu si i mai facu cate-va vulne la cefa. Inse nici un'a din lovituri nu era mortala, si dupa ce se trezi Niffeler din lesinu fure legate ranile si elu se vindecá, dupa ce avu locu o cercetare despre acestu incidentu. La acesta cercetare, era se platesca Reufer forte scumpu complasanti'a sa, fiindu ca Niffeler nega acum, ca colegulu lui ar fi voitu se-lu omore numai de complasantia. Cu tote aceste se constataru adeveratele motive, si in privinti'a originalitatii cauzei si a esecutarii ei fu disculpatu complasantulu. Spre a indupleca si mai multu pe Reufer, i promise Niffeler unu premiu de diece franci din partea comunei lui natale pentru esecutarea acestui faptu. Mai modestu nici ca s'ar mai pute taxá veri unu omu.

— (1000 Napoleoni pentru 30, seu unu nou felu de usura.) La tribunalulu civilu din Craiova d. Y. a intentatu procesu contra d-lui Z. prin care cere de la acest'a plat'a a una mie napoleoni (fara cativa lei) pentru 30 napoleoni capete si interese cei imprumutate acum siese luni de dile. Cum, se va intrebá fie-care, cum se póte ca debitoru care n'a luat imprumutu de catu 30 napoleoni, se se oblige a plati una mie pentru unu timpu asiá de scurtu? Eca cum: Domnul „Z. june fara calculu si usiurelu, se obliga a plati acei 30 napoleoni in terminu de o luna, cu conditiune ca deca la acelu terminu nu va respunde banii, se aiba a-i plati indoitu, adeca 60; ér d'aci inainte pentru fia-care 10 napoleoni se platescu dobenda unu napoleonu pe di, seu pe luna 180. Vedeti pre bine asiá dar, ca in mai putinu de siese luni s'au facutu una mie napoleoni. Cititorii se voru intrebá negresitu: cine póte fi acelu faimosu creditoru, acelu generosu imprumutatoru? Este destulu a spune, d'o cam-data, ca spre onorea nostra, elu nu este Románu, ci unu puiu de grecu. Nu minte asiá dar proverbulu francescu care dice: „Trebue siepte jidani ca se faci unu grecu.“

Economia.

Δ (Preservativu contra epizootiei.) Urmatoriulu remediulu fu recomandat de catra guvernulu holandesu

in contra epizootiei, in timpul cându ea facuse cu câti-va ani in urma devastatiuni teribile în Olanda. Pe mosiile de acolo ale archi-ducerei de Weimar, unde fu întrebuiatatu acestu remediu, nu peri nici o vita, pe cându pe mostile vecine, unde n'a fostu întrebuiatatu, perira multime considerabila de vite lovite de acésta teribila bola. Scopulu remediului consista în a miciorá pericolulu contagiunei, pe lînga care nu trebuie a se neglijá nici acele precautiuni ordonate de guvernul in privinti'a acésta. Sè se ia unu litru de untu de creosotu si sè se amestece bine într'unu vasu cu 100 literi de apa câte-va minute. Indata ce s'a limpeditu ap'a bine, sè strecore si se întrebuietieza pentru spalarea viteloru. Trebuie a se spelá o data seu de dóue ori totu corpulu viteloru, cu osebite capulu si partile de dinderetu. Cu restulu care nu s'a limpeditu bine sè se stropéscá bine pámentulu grajduriloru. Grajdurile trebuie sè fia tinute în cea mai mare curatienia si a se stropi din candu în candu cu apă de creosot. In vasele din cari béu vitele sè se puna putînu acidu carbonicu crudu, cam $\frac{1}{16}$ litru la 100 litri de apa. Vitele se obicinuescu curéndu a bé cu placere acésta apa.

△ (*Culesulu viiloru*) s'a terminatu in tóte partile. In generalu se póte díce, cá e mai pucinu vinu decatu in anulu trecut, inse mai bunu.

Voci din publicu.

Aradu, 25 octomvre. Dle redactoru! Adunarea generala a Asociatiunii nationale din Aradu, in adunarea sa genera'tienuta la 15 juniu a. e., a alesu o comissiune de cinci membri, care celu multu in timpu de trei luni sè examineze raportulu directiunii. Éta cá trecura patru luni si totu-si nu mai audu de yr'unu resultatu alu activitatii acestei comissiuni. — Óre ce póte fi caus'a.

Unu membru alu Asociatiunii.

Ghicitura numerica.

De Parteniu Moldovanu.

4. 11. 16. Fostu-au toti câti s'au nascutu ;
7. 8. 13. 18. 3. 12. 19. Multi in ast'a s'au facutu ;
5. 1. 14. 15. 14. Lumea nici nu s'a creatu,
Elu totu-si a esistatu ;
6. 14. 10. 17. 18. 9. Diminéti'a me ivescu,
Candú ómenii se trediescu ;
1—19. Unu suspinu amaru doiosu
Pentr'unu tineru animosu.

Deslegarea ghiciturei de siacu din nr. 29 :

Vai nóue, déca asta-di, in seclulu de lumine,
Suspínulu gintii n'afia in peptulu nostru locu !
De mai rabdámu ca 'n man'a intrigeloru straine
Sè fimu si asta-di inca unu instrumentu de jocu.

Deslegarea ghiciturei numerice din nr. 32 :

„Aronu Densusianu.“

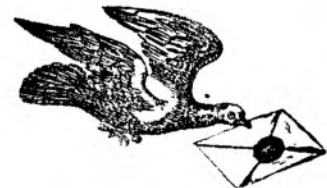
Abonantii „Familiei“ in 1874. *)

(Urmare.)

D. Petru Lazarescu preotu in Caprióra, dn'a Aureli'a Vladu n. Baritu in Orastia, dn'a Mari'a Bozacu — Mociu, dlu Leonu de Vasileo proprietariu mare — Nopocoloutiu, dlu Teodoru Paulu cancelistu la tribunalulu r. din Aradu, dn'a An'a Braia — Ticvanu-mare, dlu Terentiu Pucea adjunctu notarialu in Kétegyháza, dn'a Lucreti'a Borha — Hatiegu, dlu Iuliu Munteanu pretoru — Recasiu, Casin'a romana Beiusiu, rds. d. Gavrilu Popu canonicu — Lugosiu, rds. d. Stefanu Moldovanu prepositu — Lugosiu, dsiór'a Ermin'a Ladossianu — Muresiu-St.-Georgiu, dn'a Sofi'a Antonescu — Bocsia-nemtiésca, parintele Gliceriu Zub ieromonacu — Putna, dlu Basiliu Moldovanu preside la scaunulu orfanalu alu comitatului Cetate de Balta in Boziasiu, domnulu Demetriu Bozganu preotu campestru — Petruvaradinu, dlu N. Cinte medicu — Zernest, — dn'a Antonia Popa — Foroticu, dr'a Eufrosin'a Popu — Busiacu, Societatea de lectura a teologiloru — Blasiu, dn'a Magdalen'a Catoca n. Terebesi — Borlesci.

(Va urmá.)

Post'a Redactiunii.

Ferestreu. Doinele din Oltenia se voru publicá la rondulu loru, candu vomu incepe éra-si a publicá de aceste.

Versurile: Adoru, Rondunela, Iubit'a mea, Ea la pianu, Vedutu-te-am, — nu se potu publicá.

Silvasiulu de campia. Din cele tramise vedemu, ca ai multa asioretate in versificatiune. Aceste inse nu se potu publicá. Fói'a se tramite.

Tetera Cozaculu. I vomu face locu acusi. Dar scrisorea e si acuma rea. Te-amu mai rugatu, scrie mai corectu, ca se o póta ceti si eulatoriulu de litere, care nu scie romanesco.

Falsificarea bucateloru. Pe scurtu, ca-ci pentru de aceste avemu mai adese-ori locu, — ér cele lungi trebuie se accepte multu.

Zlatna. Ghicitur'a se va publicá. Bani' inca au sositu, de si au fostu espedati numai in o epistola nerecomandata.

Clopodia. Pana 'n 10 noemvre veti primi tóte cele abonate.

Rucsberg. Se va tramiie.

*) Vomu publicá numele numai acelora, cari au si platitu pretiulu de abonamentu, ca-ci numai acestia potu fi considerati cá abonanti. Invitamu dara pe restantieri a-si refuí dator'fa, cá acésta lista se se póta completá.

Red.

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1874. Callea tierrei nr. 39.

Esemplare complete mai avemu din inceputulu anului.